

SEGES, 4. november 2015
Susanne Øster Sørensen
Planter & Miljø

TEMADAG OM NATURPLEJE OG MARKVILDTSTILTAG

HVORFOR HAR DET BETYDNING, AT LANDMÆNDENE LAVER NATURPLEJE?

- Hvad er formålet med naturpleje?
- Bønder og biodiversitet

HVAD ER FORMÅLET MED NATURPLEJE?

- Indtjening til landmanden
- Fritidsinteresse til landmanden
- Imagepleje landmand / landbrug
- Erstatning for tidligere tiders drift
- Bevare det lysåbne landskab
- Bevare naturtyperne
- Skabe variation
- Sikre biodiversiteten

BØNDER OG BIODIVERSITET

- Spørgeundersøgelse – 119 svar

Hvorfor er du naturplejer? Mulighed for kryds i flere felter	Alle svar	Gruppe 1	Gruppe 2
Jeg har naturpleje som et væsentligt indtjeningsområde	38	38*	0
Jeg har naturpleje som en fritidsinteresse, som jeg tjener penge på	39	39*	0
Jeg har naturpleje som en fritidsinteresse, som jeg ikke tjener penge på	28	(3)**	25
Jeg er glad for at komme ud i naturen	60	31	29
Jeg synes, det er godt for dyrene	40	26	14
Jeg har kunder, der gerne vil købe kød fra dyr, der har græsset natur	31	23	8
Jeg kan godt lide at være med til at forbedre biodiversiteten på naturarealerne	69	43	26

*Otte har sat kryds i både væsentligt indtjeningsområde og fritidsinteresse, der tjenes penge på. Det reelle antal landmænd i gruppen er derfor kun 69 og ikke 77.

**Tre har sat kryds i både, at naturpleje giver en indtjening og, at det ikke giver indtjening.

BØNDER OG BIODIVERSITET

- Økonomi er vigtig, men langt fra det eneste, der tæller
- **Det her tæller også!**

BØNDER OG BIODIVERSITET

- Pjece om "Landbruget og biodiversiteten"
- 5 landmænd
- 5 myndighedspersoner
- 5 særlige arter

BØNDER FORTÆLLER BEGEJSTRET OM NATURPLEJE OG BIODIVERSITET

DANSKERE OG BIODIVERSITET

- EU-undersøgelse fra 2013 viste
 - 20 % af danskere ved, hvad biodiversitet er
 - 80 % af tyskerne ved det
 - 44 % i hele EU
- Den naturlige udvikling i landbrugets driftsformer har forringet eller fjernet levesteder
- Naturpleje er vigtig landbrugets image

SPØRGSMÅL?

- Ellers leder det videre til næste emne:
- Hvilken rolle får naturplejen fremadrettet?

UNDERVISNINGSMATERIALE OG FAKTAARK

- [LandbrugsInfo](#)

Miljø, klima og natur

Ammoniak og lugt
Grundvand
Grøn Vækst
Klima
Landmanden som vandforvalter
Miljøgodkendelse
Miljøtiltag
Målrettet regulering
Natur- og arealforvaltning
§ 3 beskyttet natur
Habitatdirektivets bilag IV arter
Natur-, kultur- og vildtpleje
Tilskudsordninger
Vandløb, bræmmer og randzoner
Natura 2000
Naturplaner
Næringsstoffers påvirkninger
Pesticider i miljøet

Du er her: LandbrugsInfo > Miljø, klima og natur > Natur- og arealforvaltning

Natur- og arealforvaltning

Her gives et overblik over relevante emner om naturpleje i landbrugslandet. Siden kan bruges som inspiration for arbejdet med naturpleje for både landmænd og konsulenter.

Habitatdirektivets bilag IV arter

[Naturbeskyttelsesområder, beskyttede dyrearter, yngle- og rasteområder](#)

Fredninger og beskyttelse

[Strandbeskyttelseslinjen og rødliste over blandt andet fredede dyr og planter](#)

Natur-, kultur- og vildtpleje

[Afgræsning, høslæt, vildtvenlige tiltag, bræmmer om fortidsminder, kulturspor, invasive arter](#)

Faktaark

[Heqnspleje, vandhuller, insektvolde, ferske enge, overgangszoner, levesteder for markvildtet og naturpleje](#)

§3 beskyttet natur

[Enge, heder, moser, kær, søer, strandenge mv.](#)

Lovgivning

[Bekendtgørelser og vejledninger vedr. naturbeskyttelse, drift af landbrugsjord og vandløbsloven](#)

Tilskud til naturpleje og naturprojekter

[Tilmeld nyhedsbrev](#)

Nye artikler

Indlæg fra IPM-kursus 20
29.10.15

04-12-15: Hør om plantevildt på
internettet
26.10.15

Søg tilskud til at plante forsøgsplanter
23.10.15

Faktaark om naturpleje
23.10.15

02.12.15: Konference om naturpleje
vildtvenlige tiltag
23.10.15

Pjecer og faktaark

NATURFREMME I AGERLAND

Naturstriber, insektvolde og andre tiltag

Se vores aktuelle pjecer og faktaark
Udgivelser

Se også Faktaark

Miljø, klima og natur

Ammoniak og lugt
Grundvand
Grøn Vækst
Klima
Landmanden som vandforvalter
Miljøgodkendelse
Miljøtiltag
Mårettet regulering
Natur- og arealforvaltning
§ 3 beskyttet natur
Habitatdirektivets bilag IV arter
Natur-, kultur- og vildtpleje
Invasive arter
Kultur og fortidsminder
Natur- og vildttiltag på markniveau
Naturpleje
Skovrejsning og beplantning
Tilskudsordninger

Du er her: LandbrugsInfo > Miljø, klima og natur > Natur- og arealforvaltning > Natur-, kultur- og vildtpleje

Natur-, kultur- og vildtpleje

Natur-, kultur- og vildtpleje spænder over bl.a. natur- og vildttiltag på markniveau, levende hegn og små beplantninger, bekæmpelse af invasive arter samt hensyn til kultur- og fortidsminder.

[Naturpleje](#)[Invasive arter](#)[Natur- og vildttiltag på markniveau](#)[Kultur og fortidsminder](#)[Skovrejsning og beplantning](#)**Artikler**[Naturbeskyttelseslovens § 3 og brak](#) -o

1 års reglen er ikke gældende for braklagte arealer, hvis det er på grund af andre årsager end braklægningen, at arealet er blevet omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

26-08-15

[Kursusmateriale om natur- og vildtvenlige tiltag i landbruget](#)

Se bl.a. PowerPoint-præsentation, der kan anvendes til kursus for landmænd om etablering af natur- og vildtstriber, herunder stribernes funktion og regler, der skal overholdes.

06-02-15

[Tilmeld n](#)**Nye artikler**

Indlæg fra IPM-kursus
29.10.15

04-12-15: Hør om p
internettet
26.10.15

Søg tilskud til at pla
23.10.15 -o

Faktaark om naturp
23.10.15

02.12.15: Konferen
vildtvenlige tiltag
23.10.15

Ansvarlig

Planter & Miljø

Natur- og miljøkons
Cammi Aalund Karl
caa@seges.dk

Miljø, klima og natur

Ammoniak og lugt
Grundvand
Grøn Vækst
Klima
Landmanden som vandforvalter
Miljøgodkendelse
Miljøtiltag
Målrettet regulering
Natur- og arealforvaltning
§ 3 beskyttet natur
Habitatdirektivets bilag IV arter
Natur-, kultur- og vildtpleje
Invasive arter
Kultur og fortidsminder
Natur- og vildttiltag på markniveau
Naturpleje
Skovrejsning og beplantning
Tilskudsordninger

Du er her: LandbrugsInfo > Miljø, klima og natur > Natur- og arealforvaltning > Natur-, kultur- og vildtpleje > Naturpleje

Naturpleje

Naturpleje

- ▶ [Kødkvæg som naturplejere](#)
- ▶ [Naturplejeportalen](#)
- ▶ [Græsning.dk](#)

Rapporter, pjecer m.m.

- ▶ [Håndbog: Græsning og hølslæt i naturplejen](#)
- ▶ [Mere liv i levende hegn](#)

Artikler

[Faktaark om naturpleje](#)

Samlingen af faktaark udvides og revideres løbende.
23-10-15

[Udtagning af lavbundsjord – ny tilskudsordning](#)

Udtagning af lavbundsjord bidrager både til sikring af biodiversitet, reduktion af kvælstofudvaskning og lavere udledning af drivhusgasser. Der er ansøgningsrunde i 2015
07-05-15

Fakta om naturpleje ved afgræsning

- ▶ [Faktaark om naturpleje ved afgræsning](#)
- ▶ [Kontrakt til Græsningsaftale](#)

Kursusmateriale

- ▶ [Kursusmateriale om naturpleje – til rådgivernes brug ved kurser og møder](#)

Tilmeld nyhedsbrev

Nye artikler

Faktaark om naturpleje
23.10.15

Ansvarlig

Planter & Miljø

Landskonsulent Heidi Buur
Planter & Miljø hbbh@seges.dk

Smag på Landskabet

Projektet "Smag på Landskabet" som mål at udvikle naturplejen

Kursusmateriale om naturpleje – til rådgivernes brug ved kurser og møder

Materialet indeholder PowerPoint-præsentationer om praktiske forhold omkring naturpleje og kvæghold samt muligheder for tilskud. Det kan f.eks. anvendes til landmænd, erfa-grupper og netværksmøder.

I projekt "Smag på Landskabet" er der udarbejdet et undervisningsmateriale, der kan bruges af landbrugsrådgivere, der afholder kurser eller møder, som handler om naturpleje. Undervisningsmaterialet foreligger som PowerPoint-præsentationer. Udover PowerPoint-præsentationerne er der link til faktaark, der kan udskrives enkeltvis eller i en samlet pdf. Faktaark og PowerPoint revideres og udvides løbende efter behov.

Anvendelse af materialet

Materialet kan bruges som en samlet pakke til kursusdeltagerne, eller emner kan udvælges efter behov. Der er tilknyttet støttetekst til nogle af præsentationerne.

Hvis der er behov for at tilpasse PowerPoint-præsentationen til den aktuelle situation, skal den første side, der indeholder en række logoer, altid benyttes. Revideres der i de øvrige slides, skal fotografens navn altid fremgå, når billederne bruges, medmindre fotografen ikke er oplyst.

Materialet kan også anvendes direkte af landmanden selv.

Tilmeld nyhedsbrev

Forfatter

Planter & Miljø

Landskonsulent Heidi Buur Holm
Planter & Miljø hbh@seges.dk

Natur- og miljøkonsulent
Susanne Øster Sørensen
Planter & Miljø sso@seges.dk

Teamleder Per Spleth Kvæg
psp@seges.dk

Af samme forfatter

Faktaark om naturpleje
23.10.15

Studietur til Irland gav spændelse
13.10.15

Slagtekalvestatistikken
12.10.15

Kursusmateriale:

[PowerPoint, Naturpleje](#)

[PowerPoint, Tilskud til naturpleje](#)

[PowerPoint, Kvæg](#)

Faktaark om naturpleje:

[Faktaark, Naturpleje](#)

[Forside til udskrevet kursusmateriale](#)

Læs mere:

[Projekt Smag på Landskabet](#)

[LandbrugsInfo, Naturpleje](#)

midt
regionmidtjylland

Derudover har projektet fået støtte fra Kvægafgiftsfonden, Region Midtjylland samt kommunerne Ringkøbing-Sjælland, Skive, Holstebro og Randers.

Sidst bekræftet: 08-04-2015 Oprettet: 08-04-2015 Revideret: 08-04-2015

Download	Faktaark
PDF	Vildtvenlig afgræsning af naturarealer
PDF	§ 3-beskyttet natur – hvad skal du være særligt opmærksom på
PDF	Parasitkontrol
PDF	Naturpleje - hvorfor er det nødvendigt, hvad er effekten, og hvad er målet?
PDF	Anmeldeordningen - etablering eller udvidelse af dyrehold til afgræsning af natur
PDF	Valg af kontrolform ved tilskud til pleje af græs- og naturarealer
PDF	Anmeldelse af driftsændringer i Natura 2000-områder
PDF	Nyt grundlag for tilskud til naturpleje i 2015
PDF	Reglerne for EU-støtte til naturpleje ved forpagtnings- og græsningsaftaler

Word	Græsningsaftale
PDF	Skema - Ansvar, rådighed, økonomi
PDF	Tjekliste til aftalegrundlag mellem lodsejer og dyreforpagter
PDF	Vigtige regler om dyrehold på naturarealer
PDF	Tilskudsfordring
PDF	Førstegangspleje
PDF	Klargøring af naturarealer til afgræsning
PDF	Hegn
PDF	Valg af strategi for afgræsning af naturarealer
PDF	Kvæg som naturplejere
PDF	Får som naturplejere
PDF	Geder som naturplejere
PDF	Heste som naturplejere
PDF	Samgræsning og oversigt over græsningsdyr
PDF	Økonomi i naturpleje
PDF	Jagt kombineret med afgræsning af naturarealer
	Ideer til kød (under udvikling)
	Slagtning, køling og modning (under udvikling)

Samlet PDF til udprintning (11 MB)

Faktaark - Smag på Landskabet

NATURPLEJE HVORFOR ER DET NØDVENDIGT, HVAD ER EFFEKTEN, OG HVAD ER MÅLET?

Det helt korte svar er, at uden naturpleje gror naturarealerne til. Naturpleje holder arealerne åbne til gavn for mange planter og insekter og bræmser dermed tilbagegangen i biodiversiteten.

Hvad betyder biodiversitet?

Biodiversitet betyder "mangfoldigheden af levende organismer". Ordet er dannet af ordene "bio", der betyder liv og ordet "diversitet", der betyder forskellighed. Biodiversitet opgøres både ud fra forskelligheden af arter, gener og økosystemer, men arterne er det mest brugte mål for biodiversitet.

Hvad handler bevarelse af biodiversitet om?

Biodiversitet handler om at sikre variet (oni) arter for alle organismegrupper, dvs. både dyr, planter, svampe, mikroorganismer m.m. Selvom de højerestående dyr og planter sætlet set kun udgør en meget lille andel af alle arter, er det dem, vi normalt fokuserer på, fordi de er synlige og genkendelige. Når man taler om at sikre og bevare biodiversitet, gælder det dog alle de mindre synlige arter som jordlevende midler, insekter, svampe og mange andre arter, som vi normalt ikke beskæftiger os meget med.

Hvordan sikrer man biodiversiteten?

Biodiversitet sætter fokus på de arter, der er mest akut truede og sjældne. Mål for biodiversitet handler derfor normalt om at sikre og bevare sjældne og truede arter for at fastholde den mangfoldige den. Udgangspunktet for biodiversitetsmål er dermed ikke at sikre den "almindelige" natur, som f.eks. vibor, agerhøns og rådyr, men fokus er på de meget sjældne og sjældne arter. Det betyder ikke, det ikke er vigtigt at sikre og pleje den "almindelige" natur, da mange af de mere almindelige arter også kan være i tilbagegang ude og ind og være truede, og den "almindelige" natur er i mange tilfælde grundlaget for levesteder for mere sjældne arter. Men mange af de sjældne arter er netop sjældne og i tilbagegang, fordi de stiller helt særlige krav til levestedet. Derfor kræver et arbejde med at sikre de sjældne og truede arter, at der foretages en meget målrettet plejeindsats med fokus på den enkelte arts krav til levestedet.

Biodiversitetkortet

Miljøministeriet har fået udarbejdet et [biodiversitetkort](#), som er et danmarkskort over kortlagte og potentielt levesteder for de arter, der er aller mest truede og sjældne (de såkaldte rødliste arter). Biodiversitetkortet viser de vigtigste naturområder, hvor indsatsen kan målrettes effektivt for at sikre de rødliste arter og sikre Danmarks mest værdifulde natur. Det giver desuden overblik over, hvilke arter der lever på en specifik lokalitet (hvis der registreret).

FOTOGRAF: SØGANGS-ETIKER/BOB LANG, BILDETS

Faktaark - Naturen i landbruget

§3-BESKYTTET NATUR - HVAD SKAL DU VÆRE SÆRLIGT OPMÆRKSOM PÅ?

Er der ændringer på din ejendom

Udførelse af registrering af § 3-arealer og ændringer i § 3-arealerne. Hvis du har ændringer i § 3-arealerne, skal du indsende en ansøgning om registrering. Uanset om du stadig kun vejledende og ikke bindende.

Ansøgning om arbejdet (undtaget i maj). Opdateringen er sket ved § 3-arealerne, der fremtidig har været ude af besigtigelse og kan lade sig luffotos og registrering.

FAKTA

Hvem bestemmer?

Kommunen er myndighedsgiver.

- afgræsning om et areal er omfattet af § 3-beskyttelsen
- kan give dispensation til ændringer i tilstand (normalt kun, hvis det gælder naturen)

Spørg kommunen, hvis du:

- vil ændre noget på arealet, f.eks. rydde et krat eller etablere en sø
- er i tvivl om, hvad du må gøre på dine arealer

November 2013

Jagt kombineret med afgræsning af naturarealer

Mange mener, at naturgræsning ødelægger jagten. Det argument bruges tit som begrundelse for, at man ikke ønsker afgræsning af et naturareal. Men praktiske erfaringer viser, at den negative effekt kan afbødes, hvis afgræsningen sker under hensyntagen til vildtet. Med omtanke vil det i langt de fleste tilfælde tværtimod være til fordel for vildt og jagt, at et areal bliver plejet ved afgræsning.

- Bedre fødemuligheder for vildtet
- Afgræsning af et naturareal giver bedre fødegrundlag for græssende vildt som gæs, hare og råvildt, da afgræsning betyder frisk genvækst.
- Optimal afgræsningshøjde for hjortevildt er 5 cm buskgræs og urter.
- Afgræsningen giver en artsrig flora, der tiltrækker mange insekter

- Det har betydning for mange fugle, som lever af insekter.
- Insekter er den primære fødekilde for hønsefuglens kyllinger.
- I vådområder betyder afgræsning også bedre vilkår for ande- og vadefugle.

Behov for skøj

- De fleste vildtarter har behov for kort afstand til skøj, og de vil ikke opholde sig midt inde på en stor græsmark.
- På mange naturarealer er der mindre krat, der kan fraegnes som små "øer" og dermed blive gode skjulesteder for vildtet og samtidig give lue og skygge til de græssende dyr.

Foldindretning

- Den vildtvenlige fold er indrettet, så vildtet - især råvildt - har mulighed for gå uset på arealet, også for de græssende husdyr.

SPØRGSMÅL?

Plantekongres i Herning 20.-21. januar 2016 www.plantekongres.dk

Plantekongres
-produktion, natur og miljø